

Bezinning 285: Lectio divina

Matteus 13,1-23 = 15° zondag A-jaar

Het Woord

Die dag verliet Jezus het huis en ging aan de oever van het meer zitten. Er kwam een grote mensenmassa om Hem heen staan en daarom ging Hij in een boot zitten, terwijl de menigte op de oever bleef. Hij sprak hen uitvoerig toe en vertelde gelijkenissen: 'Iemand ging eens naar zijn land om te zaaien. Tijdens het zaaien viel een deel van het zaad op de weg en er kwamen vogels die het opaten. Een ander deel viel op de rotsachtige grond, waar maar weinig aarde was en het schoot meteen op omdat het niet diep in de grond kon doordringen. Toen de zon opkwam verschroeide het en omdat het geen wortel had, droogde het uit. Weer een ander deel viel tussen de distels en toen die opschoten, verstikten ze het zaaigoed. Maar er viel ook wat zaad in goede grond en dat bracht vrucht voort, deels honderdvoudig, deels zestigvoudig, deels dertigvoudig. Laat wie oren heeft goed luisteren!'

De leerlingen kwamen naar Hem toe en vroegen: 'Waarom spreekt U in gelijkenissen tot hen?' Hij antwoordde: 'Jullie mogen de geheimen van het Koninkrijk van de hemel kennen, hun is dat niet gegeven. Want wie heeft, zal nog meer krijgen en het zal overvloedig zijn; maar wie niets heeft zal zelfs het laatste worden ontnomen. Dit is de reden waarom Ik in gelijkenissen tot hen spreek: omdat zij ziende blind en horende doof zijn en niets begrijpen. In hen komt deze profetie van Jesaja tot vervulling: "Jullie zullen goed luisteren maar niets begrijpen en jullie zullen goed kijken maar geen inzicht hebben. Want het hart van dit volk is afgestompt, hun oren zijn doof en hun ogen houden zij gesloten. Met hun ogen willen ze niets zien, met hun oren niets horen, met hun hart niets begrijpen. Want anders zouden ze tot inkeer komen en zou Ik hen genezen." Gelukkig jullie ogen omdat ze zien en jullie oren omdat ze horen! Want Ik verzeker jullie: vele profeten en rechtvaardigen hebben ernaar verlangd te zien wat jullie zien, maar ze kregen het niet te zien en te horen wat jullie horen, maar ze kregen het niet te horen.

Hoor en begrijp dan nu de gelijkenis van de zaaier: bij ieder die het woord van het Koninkrijk hoort maar het niet begrijpt, komt hij die het kwaad zelf is en rooft wat hun in het hart is gezaaid; bij hen is op de weg gezaaid. Het zaad dat op rotsachtige grond is gezaaid, dat zijn zij die het woord horen en het meteen met vreugde in zich opnemen. Het schiet echter geen wortel in hen, oppervlakkig als ze zijn. Worden ze vanwege het woord beproefd of vervolgd, dan houden ze geen ogenblik stand. Het zaad dat tussen de distels is gezaaid, dat zijn zij die het woord horen, maar bij wie de zorg voor het dagelijkse bestaan en de verleiding van de rijkdom het woord verstikken, zodat het zonder vrucht blijft. Het zaad dat in goede grond is gezaaid, dat zijn zij die het woord horen en begrijpen. Zij dragen dan ook rijkelijk vrucht, deels honderdvoudig, deels zestigvoudig, deels dertigvoudig.'

Een woord bij het Woord

We krijgen twee sleutels om de parabel van de zaaier te interpreteren: in het middenstuk en in het derde deel. In het middenstuk komt een woord niet toevallig driemaal terug: verstaan of inzien of begrijpen. En ook dat wordt uitgelegd: verstaan kan men maar als men zich omkeert, toekeert naar het Woord en het met het hart verstaat. Om het met nog wat meer woorden te zeggen: men kan pas het Woord goed begrijpen, als men er zich bewust voor opent, er zich beschikbaar voor stelt, het in

daden omzet. Alleen dan draagt het woord rijke vrucht. Het gaat dus over een geëngageerd luisteren, zoals de leerlingen doen: zij volgen Jezus daadwerkelijk.

De tweede interpretatiesleutel geeft Jezus eveneens alleen aan zijn leerlingen. Hij deelt de mensen, die zijn Woord horen, in vier categorieën in. De boze rooft het Woord weg van hen die op de weg gevallen zijn. Die van de rotsgrond hebben geen diepte, geen wortels: bij verdrukking en vervolging bezwijken ze. Die van de dorens of distels verstikken het Woord door hun zorg voor de wereld en het bedrog van de rijkdom. Hoe herkenbaar zijn deze drie groepen! En hoe herkenbaar zijn deze drie houdingen in het leven van ons allen. Het is een mooie spiegel om het sacrament van verzoening voor te bereiden. De vierde groep verdient duidelijk al Jezus' applaus: ze gaan met het Woord om zoals hoger is gezegd. Door het Woord te doen, begrijpen ze het.

De lectio divinamethode is duidelijk herkenbaar. In de lectio luistert men naar het Woord en probeert men met het verstand in te zien wat de Heer wil zeggen. In de meditatie laat men het Woord doordringen tot in het hart en laat het daar diepe wortel schieten in zijn innerlijke persoonskern. In het gebed en de contemplatie stelt men zich ter beschikking van de Heer en zijn Woord, in volle, open overgave. En in de actio gaat men het in daden omzetten. Omdat de eerste drie stappen op een ernstige manier werden gezet, volgen er automatisch overvloedige vruchten. Dat verzekert de Heer: zo brengt zijn Woord overvloedige vruchten voort.

Het Woord in mijn leven

Welke van volgende houdingen van de eerste drie groepen zijn teveel in mijn leven aanwezig:

- ik laat het Woord door het kwaad wegroven
- ik mis wortels in de diepte
- bij verdrukking en vervolging bezwijk ik
- ik laat Gods Woord in mij verstikken door mijn zorg voor de wereld en door rijkdom.

Welke van volgende zes stappen zijn wel al voldoende geïntegreerd in mijn omgaan met Gods Woord en welke te weinig:

- me bewust naar het Woord toekeren
- me openen voor het Woord
- het Woord met mijn verstaan begrijpen
- het Wortel wortel laten schieten in mijn diepe persoonskern
- me beschikbaar stellen voor het Woord
- het Woord in daden vertalen?

Bidden met het Woord

Heer Jezus Christus,
Gij zijt de zaaiër
die het graan van uw Woord
verkwistend breed uitstrooit.
Gij kent mij geheel en al:
Uw Woord wordt niet vruchtbaar
door mijn foutieve houdingen.
En toch kent Gij ook mijn goede wil,
mijn diep verlangen:
Uw Woord echt binnen te laten,
het diepe wortel te laten schieten
en het goede vruchten te laten dragen
in talloze dagelijkse daden.
Laat het dan gebeuren
zoals Gij het verlangt. Amen.

© Eric Haelvoet 2014